

Tikai zināšanas un smags darbs rada veiksmes stāstus

SIA "Light Guide Optics International" valdes priekšsēdētājs Daumants Pfafrods optisko šķiedru ražošanai Līvānos veltījis visu darba mūžu.

Lidija Kirillova

Latvijas *silīcija ieleja*. Eiropas optiskās šķiedras galvaspilsēta. Tā plašsaziņas līdzekļos bieži tiek dēvēti Līvāni. Taisnība vien ir, jo nekur citur Latvijā vienā vietā nav koncentrēti tik daudz optiskās šķiedras ražošanas uzņēmumi – divi. Lielākais, jaudīgākais un pasaulē zināmākais ir "Light Guide Optics International".

Pašlaik pieejami dati par 2023. gadu, tie liecina, ka uzņēmuma apgrozījums bija 53,7 miljoni eiro, bet peļņa aptuveni 18 miljoni eiro, no kuras lielākā daļa tiek ieguldīta attīstībā. Kas nepieciešams, lai uzņēmums, varbūt sākotnēji pavisam neliels, bet ar labu ideju, kļūtu veiksmīgs, vēlējos noskaidrot sarunā ar "Light Guide Optics International" valdes priekšsēdētāju DAUMANTU PFAFRODU.

Optisko šķiedru galvaspilsēta

«Informācijas par mums ir daudz un par publicitāti nevaram sūdzēties,» saka Daumants. «Vēlos vien atgādināt, ka vēsturiski šķiedru optika ar Līvāniem saistīta kopš pagājušā gadsimta astoņdesmitajiem gadiem, kad sākās pirmie eksperimenti Līvānu stikla rūpnīcas paspārnē. Uzņēmums ar nosaukumu «Light Guide Optics International» pastāv kopš 2004. gada. Aiz muguras sarežģīts laiks, sevišķi deviņdesmitie gadi bija grūti. Ja tā padomā, tad šķiedru optikai toreiz vajadzēja būt pirmajai, kas šeit Līvānos zūd. Bijām palikuši tikai 14 cilvēki, kas ar šķiedru optiku nodarbojās. Tomēr tā notika, un tagad, kad kāds atbrauc uz Līvāniem, varbūt nemaz neiedomājas, ka nokļuvis Eiropas un varbūt pat visas pasaules optisko šķiedru ražošanas galvaspilsētā.

Sākām ar pāris irētiem kabinetiem kādreizējās bioķīmiskās rūpnīcas administratīvajā korpusā. Tagad mums pieder viss ēku komplekss – atjaunots, pārbūvēts, piebūvēts klāt. Tepat teritorijā strādā tehnika, rokot būvbedri, kur liksim pamatus jaunam ceham, kas pēc diviem gadiem tiks nodots ekspluatācijā. Divdesmit gadu laikā spērs milzīgs solis uz priekšu, daudzās jomās esam vadošais uzņēmums pasaulē.»

Šajā vietā likumsakarīgi jautāt uzņēmējam, kas bijis veiksmes un panākumu pamatā? Viņš atzīst, ka tās ir zināšanas. Tieši zināšanas parāda iespējas, kādas sniedz nevis tradicionālā, bet zināšanās balstīta ražošana. «Paši pētām iespējas, veicam izmēģinājumus, kamēr iegūstam labu rezultātu. Mums uzņēmumā ir daudz speciālistu, kuri ir paši, paši labākie savā nozarē,» teic Daumants Pfafrods. «Viņi izstrādā jaunus produktus, gādā par jaunām tehnoloģijām. Zināšanas no gaisa nekrīt, laika gaitā tās tiek pieņemtas klāt un akumulējas. Katrs jauns darbinieks, ja viņam ir pamatzināšanas fizikā un inženierzinātnēs, pie mums iemācās nepieciešamo. Augstskolās speciālistus optisko šķiedru nozarē negatavo. Visspēcīgākie kadri nozarē strādā pie mums.»

Ar izglītības sistēmu nav labi

Uzņēmums «Light Guide Optics International» ir starptiem, kas piešķir stipendijas studējošajiem Līvānu novada jauniešiem. Stipendiju mērķis, kā uzskata D. Pfafrods, lai mums apkārt būtu vairāk izglītotu cilvēku. «Ne tikai Līvāniem, bet visai Latgalei tā ir liela problēma, ka jaunieši brauc projām. Un te uz vietas nekas nenotiek. Tikai izglītotiem cilvēkiem ir iespējas radīt kādas jaunas lietas. Sākotnēji mūsu piešķirtie līdzekļi bija atbalsts novada izglītībai vispār, pēc tam nolēmām veidot fondu, lai Līvānu jaunieši, kuriem ir mērķis mācīties, to varētu sasniegt, neskatoties uz finansiālām grūtībām.

Kas attiecas uz darbaspēka piesaisti, ir milzīga problēma. Esmu ievērojis, ka jauniešu, kuri mūsu uzņēmumā vēlas strādāt un iesniedz savus CV, zināšanu līmenis ar katru gadu krītas. Iemeslus saskatu valsts izglītības sistēmā, ar to nav labi. Ministri mainās, nāk viens pēc otra un katrs ar savu reformu. Nav pēctecības. Man ļoti žēl, ka savulaik ministram Robertam Kīlim neizdevās veikt iecerēto. Viņš mēģināja izglītības «piļu dīķi» iekustināt, bet pretestība bija liela.

Īstenībā mums nav problēmu piesaistīt augstas klases speciālistus, viņi ierodas no visas valsts. Daudzi jaunie zinātnieki laba atalgojuma un interesanta darba dēļ izvēlas mūs, nevis zinātniskās iestādes Rīgā vai kur citur. Piemēram, pētniecības nodaļā strādā vairāki fizikas zinātnieki doktoranti. Problēmas ir ar vidējā līmeņa tehnisko speciālistu piesaisti. Pozitīvi vērtēju, ka Līvānos darbojas Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas filiāle. Daudzi jaunie cilvēki paliek te, viņiem ir gribēšana mācīties. Mēs piedāvājam prakses iespējas, vēlāk arī darbu.

Ja painteresētos, cik no vidusskolu beidzējiem Līvānu un Preiļu novadā šopavasār kārtos eksāmenus fizikā un ķīmijā, skaits būs niecīgs. Visi grib būt *tiktokeri, jūtūberi* un pelnīt lielu naudu. Savukārt fizika un ķīmija prasa lielu darbu, piepūli. Šķiet, ka arī valstī nav pārliecības, ka uz zināšanām var balstīt ekonomikas izaugsmi. Pašlaik Latvija balstās uz mežiem, katrā ciemā un pagastā ir pa gate-ri. Tas nav pareizi. Vienīgā iespēja ir attīstīt uz zināšanām balstītas ražotnes, kas var veiksmīgi konkurēt pasaules tirgos. Ir simts un viens nišas produkts, ko attīstīt, un labas lietas, ar ko pelnīt.»

Top produkti ar milzīgu potenciālu

Otro gadu uzņēmums ir savā grupā lielākais nodokļu maksātājs reģionā. Pašvaldības budžetā iekrīt laba summa no uzņēmumā strādājošo iedzīvotāju ienākuma nodokļa, jo darba alga «Light Guide Optics International» ir divreiz augstāka nekā vidējā darba alga, piemēram, Rīgā. Speciālistiem, kuri nodarbojas ar jaunu produktu izstrādi, atalgojums ir vairākkārt lielāks. «Mūsu galvenais akcents ir izstrādājumi medicīnai, medicīnas lāzeriekārtām. Viens no virzieniem ir uroloģija, kur mēs dominējam pasaulē, saražojot vairāk nekā 70 procentus nepieciešamo iekārtu,» lepojas uzņēmuma vadītājs. «Vēl ražojam flebologijai jeb vēnu ārstniecībai un proktoloģijai. Pēdējos piecos gados esam attīstījuši jaunu virzienu – katetrus artēriju ārstniecībai. Daudz laika un spēku veltām, lai attīstītu savus industriālos produktus. Ir virkne ļoti labu sasniegumu ar milzīgu potenciālu, tomēr šobrīd par to sīkāk nestāstīšu. Turpmākais lielā mērā atkarīgs no ģeopolitiskās situācijas, kas pasaulē ir visai nenoteikta.»

Produkcijas eksports «Light Guide Optics International» ir pilnībā vērstu rietumu virzienā. Lielākais tirgus ir Amerikas Savienotajās Valstīs, lai gan arī tur pašlaik valda nenoteiktība, tiek draudēts ar tarifu celšanu. Taču Daumants ir pārliecināts, ka Līvānu uzņēmuma produkcija ir pārāk laba, lai no tās atteiktos vai liktu šķēršļus. Turklāt medikamenti un medicīnas tehnika ir tā lieta, pret kuru valstis dažādus aprūtinājumus cenšas minimizēt. Kad 2022. gadā sākās Krievijas iebrukums Ukrainā, uzņēmums pilnībā pārtrauca jebkādu sadarbību ar Krieviju un Baltkrieviju.

Investē pašu līdzekļus

Šogad Līvānu augsto tehnoloģiju uzņēmums «Light Guide Optics International» Latgales speciālās ekonomiskās zonas (SEZ) teritorijā plāno ieguldīt 33 miljonus eiro, lai palielinātu optisko šķiedru ražošanas jaudu, uzbūvējot jaunu ražošanas ēku blakus esošajam uzņēmuma ēkām. Tāpat uzņēmums plāno iegādāties un uzstādīt jaunus papildu optisko šķiedru vilkšanas torņus.

«Spēsīm kāpināt savas jaudas un attīstīties,» saka D. Pfafrods. «Ja stāvēsi uz vietas, drīz nevienam nebūsi vajadzīgs. Esam gana gājuši solīti pa solīti uz priekšu. Pēc katras rekonstrukcijas jau pēc pāris gadiem izradās, ka ir par maz. Tagad esam nolēmuši, ka jādomā par ilgspēju daudzus gadus uz priekšu. Līdzekļi šādām investīcijām ir mūsu pašu nopelnītā nauda. Pēdējo piecu līdz septiņu gadu laikā kopējās uzņēmuma investīcijas tuvojās 100 miljoniem eiro, jo lielu daļu peļņas novirzām attīstībai, modernizācijai.

Medicīnas instrumentu ražošanas iecirknis bija par pamatu tam, ka nozares lielle spēlētāji redzēja, cik tas ir izcili, tāpēc nāca pretī ar sadarbības piedāvājumiem. Līdzīgu uzņēmumu pasaulē nav daudz, jo ražojam specifiskas lietas. Esam ļoti nopietni konkurenti, taču reāli traucēt attīstību var tikai ģeopolitiskās lietas.»

«Light Guide Optics International» izaugsme divdesmit gadu laikā ir ievērojama, ko nepārtrauca arī ekonomiskās un kovidlaika krīzes. Uzņēmuma apgrozījums no pusotra miljona eiro 2005. gadā ir audzis līdz vairāk nekā 60 miljoniem eiro pērn. Uzņēmuma valdes priekšsēdētājs ir pārliecināts, ka izdosies sasniegt izaugsmes mērķi – tuvāko piecu gadu laikā sasniegt 100 miljonu eiro apgrozījumu ar peļņu aptuveni 30 procenti.

FAKTI

- Investīciju projektu «Optisko šķiedru ražošanas jaudu palielināšana», kura īstenošana jau sākusies, uzņēmums plāno realizēt līdz 2030. gadam. Tas paredz izveidot vismaz 35 jaunas darbavietas.
- Uzņēmums eksportē vairāk nekā 99,9 % no savas saražotās produkcijas uz Izraēlu, Itāliju, ASV, Franciju, Īriju, Vāciju, Singapūru, Austriju.
- Pērn SIA «Light Guide Optics International» ieguva «Eksporta un inovācijas balvu» kā «Eksporta pieauguma līderis» nozarē «Fotonika un viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas» uzņēmumu grupā ar darbinieku skaitu virs 250.
- SIA «Light Guide Optics International» medicīnisko izstrādājumu ražošanas telpu interjers šogad ieguva starptautisko «Red Dot Design Award 2024» dizaina balvu telpas komunikācijas kategorijā «Spatial Communication».

Foto no SIA "Light Guide Optics International" arhīva

Optisko šķiedru ražošana ir nepārtraukts attīstības process, kurā galvenā loma ir zinātnieku un inženieru prātiem

Deklarēt ir labi, bet vajag arī rīkoties

Gan iepriekšējās, gan tagadējās valdība deklarējusi, ka Latvijai vajag vairāk uzņēmumu, kas strādā eksportam, ražo izstrādājumus ar augstu pievienoto vērtību. Vārdi ir, bet nekas jau nenotiek. Tam piekrīt arī D. Pfafrods, izsakot savas domas par to, kas būtu jādarā: «Jau minēju, ka beidzot jāsakārto izglītības sistēma. Otrkārt, nepieciešama inovāciju pārnese uz komercializāciju. Treškārt, jādomā par lietām, kā neizniekot Eiropas Savienības fondu līdzekļus. Programmas netiek virzītas uz reālu attīstību un gaidāmais izrāviens nav noticis. Līdz šim, manuprāt, pieļautas daudzas kļūdas un izniekoti milzīgi līdzekļi.»

Noslēgumā neliela ekskursija pa uzņēmuma teritoriju un telpām, kur tikai caur stikla sienu var vērot, kā notiek darbs cehos sterilā vidē. Modernas un ērtas atpūtas telpas darbiniekiem. Vides dizaineri iekārtoti un apzaļumoti pagalmi, kas naktīs tiek apgaismoti. Uzņēmums apliecina Latgales potenciālu un to, ko var paveikt gudri un talantīgi cilvēki. ▣

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». «Par projekta raksta «Tikai zināšanas un smags darbs rada veiksmes stāstus» saturu atbild SIA «Vietēja».

MAF
Mediju atbalsta fonds